Bijlage 1 bij Informatienota Glasvezel in de tijd

Van : Lex Hendriksen

Doel van deze notitie
Deze notitie is bedoeld als achtergrond document bij de meest recente ontwikkelingen. Het geeft de rode lijn van onze inzet sinds 2012 en is een verantwoordingsdocument voor het project glasvezel tot nu toe.

Aanleiding
19 november presenteert KPN aan de wethouder het plan voor de upgrading van het (kabel)/kopernetwerk in Haarlem. Het KPN voorstel is een rechtstreeks gevolg van de inspanningen die Haarlem de afgelopen tijd rond glasvezel heeft gepleegd en van de brief van de wethouder d.d. 16 oktober jl. aan de directeur KPN.
KPN komt met een aanpak om in kort tijdsbestek breedband in Haarlem mogelijk te maken. Daar waar dit kan wordt met een recent beschikbaar gekomen techniek het bestaande kopernetwerk omgebouwd naar een net met glasvezel kwaliteit. Alleen in Haarlem Noord wordt verglaasd, omdat het net hier voor de nieuwe techniek te verouderd is. Haarlem is de eerste gemeente in Nederland waar deze upgrading en toepassing van nieuwe techniek op deze wijze gaat gebeuren.

Hieronder wordt geschetst hoe de aanloop naar het moment waarop we nu staan is geweest. Grote lijn daarbij is dat de positie van Reggefiber als zelfstandige marktpartij is gewijzigd. Onze inzet kenmerkt zich door een langdurig proces, waarin op nieuwe marktsituaties en marktverhoudingen moest worden ingespeeld.

Het begin:
Glasvezel is op de politieke agenda gekomen door een burgerinitiatief. In november 2011 draagt de Raad per motie het College op om in Haarlem een glasvezelnetwerk te realiseren. Met de mensen achter het burgerinitiatief, wordt ook nu nog samengewerkt op het dossier glasvezel. Zij zijn vanaf dat moment bij alle ontwikkelingen betrokken.

Uitgangspunten voor Haarlem bij aanleg:
De uitrol van glasvezel in principe over heel Haarlem - Start nog dit jaar - Alle wijken op gelijke wijze benaderen - als het kan ook de buiten gebieden en geen financiële risico's voor gemeente.

Raad wijst voorstel voor marktoriëntatie af
De motie wordt uitgewerkt in een voorstel aan de raad, dat in mei 2013 wordt voorgelegd. Hierin wordt budget gevraagd voor een marktoriëntatie en open marktuitvraag. Dit op basis van no cure no pay basis. Slaagt de externe adviseur er niet in een marktpartij te vinden, dan hoeft de gemeente voor dit onderzoek niet te betalen. De raad vindt echter een dergelijk onderzoek niet nodig en gaat er vanuit dat de markt zelf actief in Haarlem gaat investeren in glasvezel. Ook de partijen die eerder de motie Glas hebben ingediend geven steun aan deze opvatting. Het is de raad vlak voor de kadernotabehandeling in juni. De raad vindt op dat moment deze uitgave, ondanks de resultaatverplichting aan de externe adviseur, niet nodig.

Werkelijke marktsituatie
Al snel blijkt dat de feitelijke marktsituatie minder optimistisch is. Haarlem staat bij de grootste marktpartijen niet opgenomen voor een investering op korte termijn. Het gevolg is dat informeel besprekingen en verkenningen worden gestart. Ook het Burgerinitiatief ziet dat de situatie minder makkelijk ligt dan aanvankelijk leek op het moment van raadsbehandeling. In juni wordt in de Commissie Ontwikkeling gebruik gemaakt van het inspreekrecht. Dit leidt alsnog tot de toezegging van de wethouder om, binnen de mogelijkheden die er zijn, zich actief naar de markt op te zullen stellen.

Reggefiber in beeld:
Eind september 2013 laat Reggefiber weten bereid te zijn om met Haarlem verkennende besprekingen te starten om te komen tot een samenwerking- en aanlegovereenkomst voor glasvezel. Aanvankelijk blijkt Reggefiber niet te kunnen voldoen aan de uitgangspunten die de gemeente hanteert. Er volgen vele gesprekken. Helaas blijkt het niet meer haalbaar om nog in 2013 een aanleg en beheerovereenkomst af te ronden. Reggefiber laat echter weten dat dit wat hen betreft uiterlijk in februari 2014 wel het geval kan zijn. Dit wordt bij brief dd. 12 december 2013 aan de Commissie Beheer bericht. Deze brief, van 12 december 2013, is de laatste schriftelijke voorgangsmelding die aan de Commissie Ontwikkeling is gepleegd.

Subsidie aanvraag:
De Provincie Noord-Holland wil NGA breedbandtoepassingen bevorderen. Daartoe is per oktober 2013 een subsidieregeling vastgesteld. De gemeente doet een beroep op deze regeling en komt samen met het burgerinitiatief en de Stichting Breedband in Bedrijf tot een aanvraag voor het volledige bedrag van € 250.000. Dit leidt per 23 januari 2013 tot een concrete toekenning.
Kern van de aanvraag is dat er een campagne komt naar potentiële gebruikers en afnemers via de inzet van ondermeer een aanjager. Iemand die actief, in afstemming met gemeente en het Burgerinitiatief, over het belang van breed internet gaat communiceren naar bewoners, bewonersgroepen en (belangen) organisaties. Er heeft met Reggefiber afstemming plaats op hun mogelijke uitvoeringsplanning.

Reggefiber wordt onderdeel van KPN
Zoals we nu weten maar op dat moment nog niet, is zeer bepalend voor de voortgang van het project dat KPN eigenaar van Reggefiber wordt. KPN verwerpt eerst 40%, per april 2014 60%, van de aandelen. Deze wijziging geeft op dat moment vertraging in de voortgang van het project. Pas na een brief van wethouder Nieuwenburg aan de algemeen directeur van KPN in maart 2014, komt er weer schot in de zaak.

Samenwerking- en aanlegovereenkomst kant-en-klaar
Er volgt een periode van intensieve besprekingen tussen de gemeente en Reggefiber, waaraan als adviseur de Stichting Breedband deelneemt. Het resultaat is een uitgewerkt concept van een aanleg- en samenwerkingsovereenkomst. Op onderdelen kan tussen partijen overeenstemming worden bereikt. De gemeente is gevrijwaard van alle financiële risico's en aan de uitgangspunten wordt voldaan. Reggefiber legt de intentie vast om Haarlem te verglazen.

Reggefiber trapt opnieuw op de rem
Ondanks dit resultaat blijkt het niet haalbaar de overeenkomst vast te stellen. Reggefiber geeft aan hiertoe vanuit KPN geen groenlicht te hebben. Dit ondanks de schriftelijke toezeggingen die hierover wel aan de gemeente zijn gedaan. Met als laatste, de brief van de directeur KPN uit april 2014, als reactie op de brief van Jan Nieuwenburg (hierboven genoemd). Op 9 oktober vindt een gesprek plaats tussen de directeur van de regio noordwest van Reggefiber, waar Haarlem onder valt. In dit gesprek wordt duidelijk dat de regio directie vanuit de Raad van Commissarissen Reggefiber (lees KPN) geen mogelijkheid heeft om de concept overeenkomst verder af te ronden.

Nieuwe aanpak (nieuwe techniek), nieuwe bedrijfspolicy
KPN wijzigt de policy rond glasvezel volledig. Dit om kosten te beheersen en om op grotere schaal vernieuwing in het net te kunnen doen. Basis hiervoor is een nieuwe techniek die in 2014 is ontwikkeld en die het mogelijk maakt om het bestaande net op glasvezel kwaliteitsniveau te brengen. Dit tegen veel lagere kosten dan bij glasvezel het geval is. Alleen wordt nog glasvezel aangelegd, waar het net te verouderd is om deze nieuwe techniek toe te passen.

Brief Wethouder aan directeur KPN

Uiteraard voelt de gemeente zich hierdoor overvallen. Er is met veel ambtelijke inzet gewerkt aan een overeenkomst met Reggefiber, die opeens niet tot uitvoering kan worden gebracht. Er liggen toezeggingen aan de gemeente.
Dit leidt tot een brief van wethouder Langenacker aan de directeur KPN per 16 oktober jl. Als reactie op deze brief is nu het overleg met de wethouder gepland van 19 november a.s. waarbij de regiodirecteur KPN en de directeur Reggefiber samen aanwezig zijn.

Ter voorbereiding hiervan heeft inmiddels een ambtelijk vooroverleg plaats gehad. KPN heeft daarbij aangegeven aan de uitgangspunten van de gemeente te kunnen voldoen. Ook is duidelijk dat juist omdat Haarlem zo vergaande afspraken had met Reggefiber, Haarlem nu met prioriteit het meest moderne (kabel)netwerk gaat krijgen dat mogelijk is binnen de nieuwe policy van KPN. Weliswaar geen glasvezel stadsbreed, maar wel stadsbreed met glasvezelkwaliteit. Inmiddels heeft de Provincie laten weten met de wijzigingen naar de nu voorliggende breedbandaanpak akkoord te gaan en de subsidie in tact te houden.

Met het Masterplan Breedband krijgt Haarlem een volledig eigentijds breedband-netwerk en dat binnen een jaar tijd. Bovendien wordt in Haarlem Noord, zoals eerder met Reggefiber voorzien, per direct glasvezel aangelegd. Dit is voor Haarlem nu de maximale deal. Ook het Burgerinitiatief ziet dit in en onderschrijft vanuit de eerdere motie de plannen. Op basis van de bevindingen van het overleg van 19 november kan het project glasvezel nu snel worden afgerond.